

Spis treści

Wprowadzenie	13
---------------------------	----

Rozdział 1

W kierunku globalnych standardów rachunkowości	15
---	----

Alicja Jaruga

Wprowadzenie	16
1.1. Presja procesów globalizacji	16
1.2. Od międzynarodowych standardów w nazwie do globalnych standardów rachunkowości w drodze konwergencji	20
Literatura	27

Rozdział 2

Rachunkowość polska w perspektywie stosowania Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w krajach Unii Europejskiej	29
--	----

Radosław Ignatowski

Wprowadzenie	30
2.1. Wyzwania stawiane rachunkowości światowej przez globalizację ..	30
2.2. Rola i znaczenie Rady Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w procesie harmonizacji rachunkowości	32
2.3. Co należy rozumieć pod pojęciem Międzynarodowych Standardów Rachunkowości?	35
2.4. Rola i znaczenie Unii Europejskiej w harmonizacji rachunkowości .	40
2.5. Droga Unii Europejskiej do Międzynarodowych Standardów Rachunkowości	42
2.6. Regulacja Unii Europejskiej w sprawie stosowania Międzynarodowych Standardów Rachunkowości – przegląd najważniejszych postanowień	50
2.7. Wpływ Regulacji Unii Europejskiej na Księgowe Dyrektywy Unii .	55

2.8. Stosowanie Międzynarodowych oraz Krajowych Standardów Rachunkowości w Polsce na gruncie ustawy o rachunkowości oraz perspektywy 2005 roku	57
Literatura	64

Rozdział 3

Rola i znaczenie podatku dochodowego odroczonego w kształtowaniu rentowności oraz sytuacji finansowej przedsiębiorstw – regulacje i praktyka polska	69
<i>Ewa Walińska</i>	
<i>Marcin Michalak</i>	
Wprowadzenie	70
3.1. Podatek dochodowy odroczonego w świetle regulacji polskiego prawa bilansowego	72
3.1.1. Podatek dochodowy odroczonego jako koszt	73
3.1.2. Podatek dochodowy odroczonego jako przychód w systemie rachunkowości	75
3.1.3. Źródła powstawania podatku dochodowego odroczonego ...	77
3.1.4. Podatek dochodowy odroczonego a aktywa i zobowiązania jednostki	78
3.1.5. Podejście bilansowe w rozliczaniu podatku dochodowego ...	79
3.2. Zakres wykorzystania i istotność podatków odroczonego w polskiej praktyce – badanie spółek publicznych	84
Załącznik nr 1	92
Literatura	93

Rozdział 4

Wartość firmy oraz ujemna wartość firmy – rozwiązania polskie na tle standardów amerykańskich i międzynarodowych	95
<i>Ewa Wanda Maruszewska</i>	
Wprowadzenie	96
4.1. Definicje wartości firmy i ujemnej wartości firmy	96
4.2. Wartość firmy i ujemna wartość firmy w księgach rachunkowych ..	101
4.3. Korekty wartości godziwych przejętych aktywów i zobowiązań ...	110
4.4. Korekty ceny przejęcia na skutek zaistnienia określonych zdarzeń ..	112
4.5. Ujawnianie informacji o wartości firmy i ujemnej wartości firmy ..	113
Literatura	116

Rozdział 5

Aktywa pieniężne jako specyficzna kategoria inwestycji 117*Ewa Śnieżek**Marcin Michałak*

Wprowadzenie	118
5.1. Zmiana podejścia do inwestycji i aktywów pieniężnych w znowelizowanej ustawie o rachunkowości	119
5.2. Aktywa pieniężne jako kategoria inwestycji	121
5.3. Odsetki od aktywów finansowych: efekt czy przedmiot inwestycji?	123
5.4. Pieniężne instrumenty finansowe jako kategoria inwestycji długoterminowej	124
5.5. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w rachunku przepływów pieniężnych	124
5.6. Krajowy Standard Rachunkowości „Rachunek przepływów pieniężnych”	125
Zakończenie	130
Literatura	130

Rozdział 6

**Instrumenty finansowe w świetle znowelizowanej
ustawy o rachunkowości i Międzynarodowych Standardów
Rachunkowości 32 i 39** 131*Izabela Bajda**Urszula Wójcikowska*

Wprowadzenie	132
6.1. Instrumenty finansowe – podstawowe definicje i podział	132
6.2. Segmenty rynku finansowego	134
6.3. Elementy wyceny instrumentów finansowych	137
6.4. Przykład	143
6.5. Zakończenie	144
Literatura	145

Rozdział 7

Skorygowana cena nabycia – nowy parametr wyceny bilansowej 147*Przemysław Czajor*

Wprowadzenie	148
7.1. Skorygowana cena nabycia	149

7.2. Kalkulacja efektywnej stopy procentowej	150
7.3. Wycena i ewidencja	151
7.4. Podsumowanie	154
Literatura	154

Rozdział 8

Wartość godziwa w rachunkowości sektora finansów publicznych

– regulacje międzynarodowe i polskie 155

Wojciech Andrzej Nowak

Wprowadzenie	156
8.1. Istota podejścia wartości godziwej (<i>fair value</i>)	157
8.2. Wartość godziwa (<i>fair value</i>) a orientacja pomiarowa	158
8.3. Wartość godziwa (<i>fair value</i>) w Międzynarodowych Standardach Rachunkowości Sektora Publicznego	160
8.4. Wartość godziwa (<i>fair value</i>) w polskich regulacjach rachunkowości sektora finansów publicznych	162
8.4.1. Wartość godziwa (<i>fair value</i>) w ustawie o rachunkowości ...	163
8.4.2. Wartość godziwa (<i>fair value</i>) w rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont	165
8.5. Konkluzje	166
Literatura	167
Załącznik	169

Rozdział 9

Wartość ekonomiczna jako wyznacznik utraty wartości aktywów 171

Marcin Michalak

Wprowadzenie	172
9.1. Parametry ujmowania i wyceny składników majątku	173
9.2. Korekta wartości aktywów trwałych – amortyzacja a utrata wartości	174
9.3. Trwała utrata wartości w kontekście ogólnej definicji aktywów	175
9.4. Jak podejść do problematyki pomiaru utraty wartości?	176
9.5. Utrata wartości aktywów według MSR 36 (1998)	180
9.6. Rola rachunkowości zarządczej i controllingu w procesie szacowania stopnia utraty wartości aktywów trwałych	181

9.7. Oszacowanie przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu sprawowania kontroli nad składnikiem aktywów	181
9.8. Składniki szacunków FCF	184
9.9. Determinanty stopy procentowej	185
9.10. Ośrodek wypracowujący środki pieniężne	186
9.11. Przykład ilustrujący omawiane zagadnienia	186
Podsumowanie	188
Literatura	189

Rozdział 10

Ujmowanie i wycena opcji pracowniczych	191
<i>Maciej Frendzel</i>	
Wprowadzenie	192
10.1. Opcja jako instrument finansowy	192
10.2. Podstawowy schemat funkcjonowania pracowniczych programów opcyjnych	194
10.3. Konceptyjne przesłanki ujmowania opcji pracowniczych	195
10.4. Ujmowanie opcji pracowniczych	198
10.5. Cechy charakterystyczne opcji pracowniczych	201
10.6. Rozwiązania dotyczące opcji pracowniczych przyjęte w regulacjach amerykańskich	202
10.6.1. Metoda wartości wewnętrznej	203
10.6.2. Rezygnacja z opcji	207
10.6.3. Metoda wartości godziwej	208
10.7. Programy nabywania akcji przez pracowników	211
Zakończenie	212
Literatura	212

Rozdział 11

Wybrane problemy rachunkowości z informatyzowanej	215
<i>Marian Walczak</i>	
Wprowadzenie	216
11.1. Obecny stan informatyzacji rachunkowości	216
11.2. Wymogi stawiane współczesnej rachunkowości informatycznej ..	217
Literatura	224

Rozdział 12

Rachunkowość umów leasingu na tle regulacji prawa podatkowego ... 255

Mikołaj Turzyński

Wprowadzenie	226
12.1. Klasyfikacja umów leasingu	226
12.2. Umowy leasingu a podatek dochodowy	229
12.3. Umowy leasingu a podatek od towarów i usług (VAT)	231
12.4. Transakcje leasingowe w świetle uregulowań Międzynarodowych Standardów Rachunkowości	231
12.4.1. Leasing w sprawozdaniach finansowych leasingobiorcy ..	233
12.4.2. Leasing w sprawozdaniach finansowych leasingodawców	236
12.4.3. Regulacje w zakresie leasingu zawarte w Międzynarodowym Standardzie Rachunkowości nr 40 „Nieruchomości inwestycyjne”	239
12.5. Przykład ewidencji umów leasingu	241
12.6. Równomierne rozliczenie kosztów i przychodów leasingu finansowego	242
12.7. Degresywne rozliczenie spłat kapitałowych i kosztów finansowych	242
12.8. Ewidencja księgowa umów leasingu finansowego kwalifikowanego dla celów podatkowych jako leasing operacyjny	247
Literatura	251

Rozdział 13

Zakres zastosowania controllingu w polskich przedsiębiorstwach 253

Dagmara Chachula

Wprowadzenie	254
13.1. Definicja controllingu	254
13.2. Najczęściej popełniane błędy przy wdrażaniu controllingu	258
13.2.1. Utożsamianie controllingu z kontrolą	258
13.2.2. Ignorowanie wymagań warunkujących skuteczność controllingu	259
13.2.3. Brak zaangażowania zarządu w proces wdrażania controllingu	261
13.2.4. Utożsamianie controllingu z rachunkowością zarządczą ..	262
13.2.5. Wiara w konsultanta	266

13.2.6. Prymat analiz nad działaniem	267
13.2.7. Prymat praktyki nad teorią	268
13.2.8. Nieprawidłowości we wdrażaniu ośrodków odpowiedzialności	268
13.2.9. Błędy w planowaniu	272
13.2.10. Bariery technologiczne	273
Literatura	275

Rozdział 14

Controlling w przedsiębiorstwie międzynarodowym – organizacja i efektywność w świetle teorii kosztów transakcyjnych ...	277
--	------------

Jan Michalak

Wprowadzenie	278
14.1. Przedsiębiorstwo międzynarodowe	279
14.2. Controlling – definicje i zadania	280
14.3. Organizacja controllingu w przedsiębiorstwie międzynarodowym ..	281
14.4. Problemy controllingu w przedsiębiorstwie międzynarodowym ..	284
14.5. Efektywność działania controllingu	285
14.6. Teoria kosztów transakcyjnych	285
Podsumowanie	289
Literatura	290

Rozdział 15

Rachunek kosztów i rachunkowość zarządcza w praktyce polskiej w latach 1991–2002	291
---	------------

Irena Sobańska

Wprowadzenie	292
15.1. Zmiany w prawnych regulacjach rachunkowości a system rachunku kosztów w praktyce	293
15.2. Zmiany w strukturze kosztów i rachunku kosztów podmiotów w latach 1991–2002 – wyniki badań	299
15.3. Rachunkowość zarządcza w praktyce polskiej w latach 1991–2002 – wyniki badań empirycznych	306
15.4. Wnioski ogólne z badań empirycznych	309
Literatura	310

Rozdział 16

Rachunek kosztów działań w praktyce wybranych krajów 311*Anna Szychta*

Wprowadzenie 312

16.1. Pierwsze zastosowania rachunku kosztów typu

Activity-Based Costing 312

16.2. Rozwój zakresu przedmiotowego koncepcji ABC 315

16.3. Przegląd ważniejszych badań ankietowych dotyczących stopnia
wdrożenia ABC i ABM 31716.4. Międzynarodowe badania porównawcze
nad zastosowaniem ABC 325

Podsumowanie 329

Literatura 330